

Öğretmen Adaylarının Kamusal Entelektüellik Düzeylerinin Belirlenmesi: Bir Ölçek Geliştirme Çalışması ve Ölçeğin Uygulanması

Tuncay Özsevgeçⁱ, Ayşe Aytarⁱⁱ

Bu çalışmanın amacı öğretmen adaylarının kamusal entelektüellik düzeylerini belirlenmesine yönelik bir ölçek geliştirmek ve öğretmen adaylarının farklı değişkenler (cinsiyet, program, anne ve baba eğitim seviyesi) açısından kamusal entelektüellik düzeylerini incelemektir. Araştırmada betimsel araştırma yöntemi kullanılmıştır. Araştırmanın örneklemini 2011-2012 güz döneminde Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde 3. sınıfta öğrenim gören toplam 305 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Çalışmada geçerliği ve güvenilirliği sağlanan altı faktörlü 23 maddeden oluşan Kamusal Entelektüellik Düzey Belirleme Ölçeği geliştirilmiştir. Elde edilen veriler öğretmen adaylarının kamusal entelektüellik düzeylerinin cinsiyet değişkeni hariç diğer değişkenler açısından anlamlı bir farklılık oluşturmadığını göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Entelektüel, kamusal entelektüellik düzey belirleme ölçeği, öğretmen adayı

Giriş

Günümüz bilgi toplumunda bilgiyi edinmenin yanı sıra bilgiyi üretme, etkili ve doğru bir şekilde kullanmak gerekmektedir. Toplumsal bir dönüşüme neden olan bu durumda toplumsal değerler paralelinde bireylerin sahip olması gereken nitelikler de değişmiştir (Aybek, 2007; Gündüz ve Odabaşı, 2004:43). Bu değişimle birlikte çağın gerektirdiği bilgi ve beceriler çerçevesinde bireylerden analitik düşünen, sentez yapan, problem çözme becerisine sahip, etkili iletişim kuran, bilgiyi nereden ve nasıl elde edeceğini bilen ve eleştirel düşünme becerilerini edinmiş bir entelektüel olması beklenmektedir (Balay, 2004:67). Özcan (2006:41) entelektüel bireylerde bulunması gereken en önemli becerilerden birinin eleştirel düşünme becerisi olduğunu belirtmiştir. Toplumsal kalkınma, bilgi üretimi, demokrasi, laiklik, kendini gerçekleştirme, ahlak gelişimi ve duygusal zeka açısından önemli bir konuma sahip olan eleştirel düşünme, kişiye olaylara farklı açıdan bakabilme, nesnel ve derinlemesine düşünebilme imkanını sunmaktadır (Battal, 2008; Nosich, 2012). Eleştirel düşünme yapısına sahip entelektüel bireyler toplumda fikirlerin üretilmesinde ve iletilmesinde önemli rol oynamaktadır (Kellner, 2013). Üstlendiği bu rol ile entelektüel bireyler, içinde yaşadıkları toplumun siyasal, sosyal, ekonomik ve psikolojik yapısını etkileyerek çağın gerektirdiği ihtiyaçlar doğrultusunda değişimlerin oluşmasına öncülük etmektedir (Giray, 2009:6; Weiming, 2005:220). Bu entelektüel bireylerin yetiştirilmesi yürütülen nitelikli eğitim-

ⁱ Doç. Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, tuncay88@yahoo.com

ⁱⁱ Arş. Gör., Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, aytar.ayse@gmail.com

öğretim sürecine bağlıdır (Balkar ve Özgan, 2010:3). Eleştirel düşünen, sorgulayan, yeni bilgilere ulaşan, keşfeden, analiz eden, problem çözen, öğrenmeyi öğrenen entelektüel birey yetiştirebilmenin yolu bu nitelikleri taşıyan öğretmenlerden ve onların yetiştirilmesinden geçmektedir (Aybek, 2006:4; Balay, 2004:71). Nitelikli bireylerin yetiştirilme sürecinde öğretmenlerin sahip olduğu özellikleri, yeterlilikleri ve entelektüellik düzeyleri etkin rol oynamaktadır (Akçay, 2003; Aybek, 2007; Karadağ ve Aslan, 2013:188). Bu noktada öğretmen adayının eğitiminin şekillendiği lisans eğitimi onların entelektüel gelişimlerine de hizmet etmektedir veya etmelidir. Böylelikle eğitim fakülteleri toplumun ihtiyaç duyduğu öğretmenleri yetiştirmekte aynı zamanda bir ülkenin geleceğini yönlendirecek entelektüel kişilerinin yetiştirilmesine de katkı sağlamaktadır. Eğitim fakültelerinin entelektüel bireylerin yetiştirilmesi yönündeki sağladığı bu katkının ne ölçüde olduğunu tespit etmek açısından öğretmen adaylarının entelektüellik düzeylerinin belirlenmesi gerekmektedir. Böylelikle öğretmen adaylarının düşünme, eleştirme, sorgulama, analiz etme ve sentez yapma becerilerine sahip olma durumları belirlenmiş ve mevcut durum tespit edilmiş olacaktır. Ayrıca bu durum çağımızın gerekleri olan demokratik bilgi ve becerilere sahip, düşüncelerini özgürce ifade edebilen, işbirliği içinde çalışabilen, toplumsal sorunları evrensel boyutta ele alıp kendi için problem edinen entelektüel birey olarak yetişmeleri beklenen gelecek nesillerimiz açısından da önem arz etmektedir (Aybek, 2006:4-5; Aydoğan, 2008:84).

Entelektüeller, klasik (geleneksel), organik, spesifik (özel), fonksiyonel ve kamusal entelektüeller olarak sınıflandırılmaktadır (Atasü Topçuoğlu, 2006:222-223; Kellner, 2006; Grafton, 2001:41; Said, 2011:22). Geleneksel entelektüeller profesyonel anlamda sanatla, bilimle, kültürle uğraşır ve geçimlerini bu yolla sağlarlar (idareciler, din adamları vs.), organik entelektüeller ise herhangi bir meslek grubunda çalışan ve toplumsal yaşama aktif olarak katılan kişilerdir (Gramsci, 1973; aktaran Said, 2011:22 ve Giray, 2009:12). Spesifik entelektüeller belli bir disiplinde çalışan ancak uzmanlığını farklı alanlarda kullanabilen entelektüellerdir (Foucault, 1981; aktaran Said, 2011:26). Fonksiyonel entelektüeller faaliyetlerinin sosyal bir yararı olsun veya olmasın, hizmet ettikleri değerleri, amaçları veya sonuçları sorgulamadan farklı alanlardaki uzmanlık veya teknik bilgilerini arttırmak amacıyla becerilerini uygulayan kişilerdir. (Aktaran Yılmaz, 2007:7). Kamusal entelektüeller ise fakülte, kolej veya üniversitede çalışan, belirli bir disiplinde eğitim görmüş, kendi disiplinlerinden edindikleri fikirleri, genel bir konuya uygulayan kişiler olarak tanımlanmaktadır (Aktaran Yılmaz, 2007:7). Gerek lisans eğitimlerini fakültelerde belirli bir disiplin altında almalarından gerekse edindikleri bilgileri meslek yaşamlarında kamusal veya özel sektörde aktif olarak kullanacak olmalarından dolayı bu çalışmada öğretmen adaylarının kamusal entelektüellikleri dikkate alınmıştır. Bu çalışmada entelektüel düzeyden kasıt kamusal entelektüellik düzeyi olarak tanımlanmıştır. Yapılan incelemeler sonucunda mevcut literatürde konuya ilişkin bir ölçeğin bulunamayışı, araştırmacıları öğretmen adaylarının kamusal entelektüellik düzeylerini belirlemek için geçerliliği ve güvenilirliği sağlanmış bir ölçme aracının arayışına yönlendirmiştir. Literatürde öğretmen adaylarının kamusal entelektüellik düzeylerini belirlemek amacıyla kullanılan bir ölçme aracının olmayışı ilgili ölçeğin geliştirilmesini gerekli kılmaktadır. Öğretmen adaylarının kamusal entelektüellik düzeylerinin belirlenmesiyle gelecek nesillerimizin yetiştirilmesi konusunda yapılabilecek çalışmalar hakkında bilgi elde etmek mümkün olacaktır. Ayrıca sağlanacak olan bilgilerle eğitim fakültelerinde entelektüel bireyler yetiştirme konusunda var olan problemlerin çözümüne yardımcı olunabilecektir.

Bu noktada çalışmanın ana problemi "Eğitim fakültelerinde 3. sınıfta öğrenim gören öğretmen adaylarının kamusal entelektüellik düzeyleri nedir?" şeklinde belirlenmiştir. Çalışmada öğretmen adaylarının kamusal entelektüellik düzeylerinin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda öğretmen adaylarının kamusal entelektüellik düzeylerinin belirlenmesine yönelik geçerli ve güvenilir bir ölçek geliştirilmesi ve uygulanması alt amaçlar olarak belirlenmiştir. Bu amaç ve alt amaçlar doğrultusunda çalışmanın alt problemleri ise şu şekilde sıralanabilir:

1. Öğretmen adaylarının entelektüel kavramına ve ilgili kavramlara yönelik bilgi düzeyleri nedir?
2. Öğretmen adaylarının kamusal entelektüellik düzeyleri cinsiyetlerine ve öğrenim gördükleri programa göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?
3. Öğretmen adaylarının kamusal entelektüellik düzeyleri anne ve babanın eğitim seviyesine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?

Yöntem

Araştırmada öğretmen adaylarının kamusal entelektüellik düzeyleri ile cinsiyetleri, öğrenim gördükleri program, anne ve baba eğitim seviyesi arasındaki ilişki açıklanmaya çalışıldığı ve öğretmen adaylarının kamusal entelektüellik düzeyleri kapsamlı bir şekilde tanımlanmak istendiği için araştırmanın yöntemi betimsel araştırma yöntemidir.

Araştırmanın örneklemini 2011-2012 güz döneminde Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi Eğitim Fakültesi'nde 3. sınıfta öğrenim görmekte olan toplam 305 öğretmen adayı oluşturmaktadır. Bu araştırmada öğretmen adayları öğrenimleri boyunca edindikleri bilgileri gelecek nesillere aktaracak entelektüel bireyler olarak kabul edilen kişiler olduğundan öğretmen adayları ile çalışılmıştır. Öğretmen adaylarının matematik, sosyal bilgiler ve din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmenliği programlarında 3. sınıfta aldıkları eğitimde drama, medya okuryazarlığı, yerel tarih ve kültürü, din öğretiminde mezhepsel farklılıklar adlı seçmeli dersler entelektüel gelişim açısından önemli olan dersler olarak kabul edilebilir. Söz konusu derslerden eğitimde drama dersi ile öğretmen adaylarının entelektüel bireylerde olması gereken eleştirel düşünme, problem çözme, iletişim ve yeni çözümler üretme becerilerini geliştirme; kendilerini tanımalarını sağlama ve ayrıca öğretmen adaylarına olayları değerlendirme yeteneği ile sanat anlayışı ve ruhu kazandırmak amaçlanmaktadır. Medya okuryazarlığı dersinin amacı da öğretmen adaylarının televizyon, radyo, yazılı basın, internet vb. ortamlardaki mesajlara ulaşarak bunları çözümleme, değerlendirme ve iletme yeteneği elde etmesini ve ayrıca yazılı, görsel, işitsel medyaya yönelik eleştirel bakış açısı kazanmalarını sağlamaktır. Yerel tarih ve kültürü dersi ile ise öğretmen adaylarının kendi tarihlerinden yola çıkarak tarihi olayları analiz edip karar verme becerilerini geliştirmeleri ve etkili yurttaş olarak yetişmeleri, aynı zamanda birçok açıdan tarihi olayları görmelerini sağlamak amaçlanmaktadır (Tunç Şahin, 2011; 454).Din öğretiminde mezhepsel farklılıklar dersinin içeriğini ise mezheplerin ortaya çıkış sebepleri, teşekkül süreçleri, temel görüşleri, alt kollara yayıldıkları bölgeler, etkileri ve İslam düşüncesine katkıları, klasik mezheplerin bu günkü durumu ve görüşlerindeki değişim konuları oluşturmaktadır. Bu ders ile öğretmen adaylarının mezhepsel farklılıkları bütünleştirici bir unsur olarak algılamaları amaçlanmaktadır.

Bunun yanı sıra öğretmen adayları fen bilgisi ve sınıf öğretmenliği programlarında 3. sınıfta fizikte ve kimyada özel konular, Türk eğitim tarihi, drama, fen ve teknoloji öğretimi-I, hayat bilgisi öğretimi, ilk okuma ve yazma öğretimi, matematik öğretimi-I gibi zorunlu dersleri almaktadır. Bu dersler aracılığıyla da öğretmen adaylarının nano teknoloji, süper iletkenler gibi teknolojik değişimlerden; asit yağmurları, sera etkisi gibi küresel gelişmelerden haberdar olmalarının toplumsal kalkınma için çevresel konulara eleştirel bakabilme becerisi kazanmaları adına entelektüel gelişimlerini desteklediği düşünülmektedir. Bunun yanında öğretmen adaylarının yakın dönem Türk eğitim alanındaki değişimlerden ve ilerlemelerden haberdar olmalarının sıralama, sınıflama, sentezleme, öngörme, tümevarımsal ve tümdengelimsel çıkarım yapma gibi eleştirel düşünme becerilerinin (URL-1, 2012) gelişimine katkı sağlayacağı düşünülmektedir. Bu nedenlerden dolayı mevcut çalışma 3. sınıf öğretmen adayları ile yürütülmüştür. Bunun yanı sıra toplum olarak kalkınmak için; eleştirel düşünen, sorgulayan, keşfeden, analiz eden, araştıran bireylerin yetişmesinin temeli ailede atılır. Anne ve baba bireyin en uzun süre ve en yakın etkileşimde bulunduğu kişilerdir (Şimşek, 2003). Bu nedenle anne ve babaların eğitim düzeylerinin ve bunun sonucu olarak yaptıkları mesleklerin bireylerin entelektüel gelişimleri açısından önemli olduğu düşünülmektedir ve mevcut çalışmada anne-baba eğitim seviyesi, program ve cinsiyet değişken olarak belirlenmiştir.

Örnekleme ait ayrıntılı bilgi Tablo 1, Tablo 2 ve Tablo 3'te yer almaktadır.

Tablo 1: Öğretmen adaylarının programlara ve cinsiyetlerine göre dağılımları

Program	Cinsiyet					
	Erkek		Kadın		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Fen bilgisi öğretmenliği	29	44.6	36	55.4	65	21.3
Matematik öğretmenliği	18	26.8	49	73.2	67	22.0
Sınıf öğretmenliği	14	31.8	30	68.2	44	14.4
Din kültürü ve ahlak bilgisi öğretmenliği	35	44.3	44	55.7	79	25.9
Sosyal bilgiler öğretmenliği	27	54.0	23	46.0	50	16.4
Toplam	120	39.3	185	60.7	305	100.0

Tablo 2: Öğretmen adaylarının anne ve babalarının mesleklerine göre dağılımları

Meslek	Anne		Baba	
	Sayı	%	Sayı	%
Ev hanımı	257	84.3	-	-
Emekli	4	1.3	75	24.6
Esnaf	2	0.7	58	19.0
Çiftçi	2	0.7	35	11.5
İşçi	-	-	31	10.2
Memur	2	0.7	27	8.9
İmam	-	-	17	5.6
Öğretmen	1	0.3	15	4.9
Şoför	-	-	12	3.9
Diğer	37	12.0	35	39.3
Toplam	305	100	305	100

Tablo 3: Öğretmen adaylarının anne ve babalarının eğitim seviyelerine göre dağılımları

Eğitim seviyeleri	Anne		Baba	
	Sayı	%	Sayı	%
İlkokul	224	73.4	114	37.4
Ortaokul	36	11.8	71	23.3
Lise	20	6.6	52	17.0
Üniversite*	6	2.0	59	19.3
Toplam	286	93.8	296	97.0

* Baba eğitim seviyesinde üniversite ve yüksek lisans seviyesi birleştirilmiştir.

Elde edilen veriler Kolmogorov-Smirnov testi ve histogram grafiklerinin sonuçlarına göre normal dağılım göstermektedir. Bu nedenle öğretmen adaylarının kamusal entelektüellik düzeylerini oluşturan alt faktörlerin cinsiyet açısından anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını her bir alt faktör için test etmek amacıyla bağımsız iki örnek t-testi analizi kullanılmıştır. Öğretmen adaylarının entelektüel düzeylerini oluşturan alt faktörleri öğrenim gördükleri programlar, anne ve baba eğitim seviyesi açısından anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını her bir alt faktör için test etmek amacıyla da tek yönlü ANOVA analizi kullanılmıştır.

Ölçeğin geliştirilme süreci

Bu çalışmada öğretmen adaylarının kamusal entelektüellik düzeylerinin belirlenmesi amacıyla bir ölçek geliştirilmiştir. Bu amaç doğrultusunda geliştirilen Kamusal Entelektüel Düzey Belirleme Ölçeği (KEDBÖ) üç bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde demografik özellikler (cinsiyet, program, anne-baba eğitim seviyesi ve anne-baba mesleği), ikinci bölümde kavramsal boyutta öğretmen adaylarının görüşlerini yoklamaya yönelik 14 adet soru bulunmaktadır. Bu bölümde öğretmen adaylarından entelektüel kavramını tanımlamaları, entelektüel kavramının onlara neler çağrıştırdıkları ve entelektüel olarak düşündükleri kişileri belirtmeleri istenmiştir. Ayrıca öğretmen adaylarından son bir yıl içinde okudukları kitapları, gittikleri sinema filmi ve katıldıkları bilimsel etkinlik sayısını; son okudukları kitapların adlarını; öğrenci kulüplerine üye olup olmadıklarını; sürekli takip ettikleri bir gazete veya derginin olup olmadığını; ülkemizin ve dünyanın en önemli iki problemini ve çözüm önerileri hakkındaki görüşlerini belirtmeleri istenmiştir. Üçüncü bölümde ise öğretmen adaylarının kamusal entelektüellik düzeylerini belirlemeye yönelik 5’li likert tipinde 43 maddeden oluşan ifadeler yer verilmiştir. Bu bölümdeki ifadeler yazılırken entelektüel düzey ölçüleri dikkate alınmıştır (Yılmaz, 2007). Yılmaz (2007) akademik yöneticilerle gerçekleştirdiği çalışmada bu ölçüleri ders vermek, yayın yapmak, kamu sözcülüğü yapma ve global düşünce organizatörlüğü yapma olarak dört başlık altında toplamıştır.

KEDBÖ’de 32’si olumlu, 11’i olumsuz olmak üzere toplam 43 madde yer almaktadır. 5’li likert tipinde hazırlanan KEDBÖ’de maddelerin karşısına her zaman, çoğu zaman, ara sıra, nadiren ve hiçbir zaman ifadeleri öğretmen adaylarının söz konusu önermelere katılma derecelerini belirtmeleri amacıyla yazılmıştır. Ayrıca alan eğitimcisi bir öğretim üyesi ve fen eğitiminde doktora yapan iki kişi tarafından KEDBÖ incelenmiş ve onların görüşleri doğrultusunda ölçekte bazı düzeltmeler yapılmıştır. Uzman görüşünün alındığı öğretim üyesi ölçekleme üzerine bilgisi ve farklı çalışmaları olan bir kişidir. Aynı zamanda öğretmen eğitimine yönelik çalışmalar yapan ve konu üzerinde bilgisi olan birisidir. Doktora çalışmalarını yapan kişiler ise ölçekleme üzerinde bilgisi olup güncel literatürü takip eden ve konu hakkında bilgi sahibi olan bireylerdir. Uzman grubun geliştirilen ölçeği incelemesi ile ölçek üzerinde bazı değişiklikler yapılarak kapsam ve görünüş geçerliliği sağlanmaya çalışılmıştır. Ölçekte yer alan önermeler incelenerek geliştirilme amacı doğrultusunda bazıları değiştirilmiş veya çıkarılmıştır. Kapsam uygunluğuna bakılarak kapsam geçerliliği sağlanan KEDBÖ’de yapı geçerliliğini sağlamak amacıyla doğrulayıcı faktör analizi yapılmıştır.

KEDBÖ Ölçeğinin Yapı Geçerliliğinin Sağlanması

Son hali verilen KEDBÖ, 305 öğretmen adayına uygulanmıştır. Elde edilen veriler üzerinde AMOS programı yardımıyla doğrulayıcı faktör analizi gerçekleştirilmiştir. Öğretmen adaylarının maddelere katılma durumlarını belirten ifadeler “Her zaman” (5 puan) derecesinden “Hiçbir zaman” (1 puan) derecesine doğru 5’li olacak şekilde likertlendirilmiştir. Olumsuz önermeler için ters puanlama yapılmıştır. KEDBÖ’ye ait KMO (Kaiser-Meyer-Olkin) ve Bartlett’s Testi (Bartlett’s Test of Sphericity) değeri Tablo 4’te verilmiştir.

Tablo 4: KEDBÖ’ye ait Kaiser-Meyer-Olkin ve Bartlett’s Testi Değeri

Kaiser-Meyer-Olkin değeri	.907
Barlett’s Testi değeri	5640,82

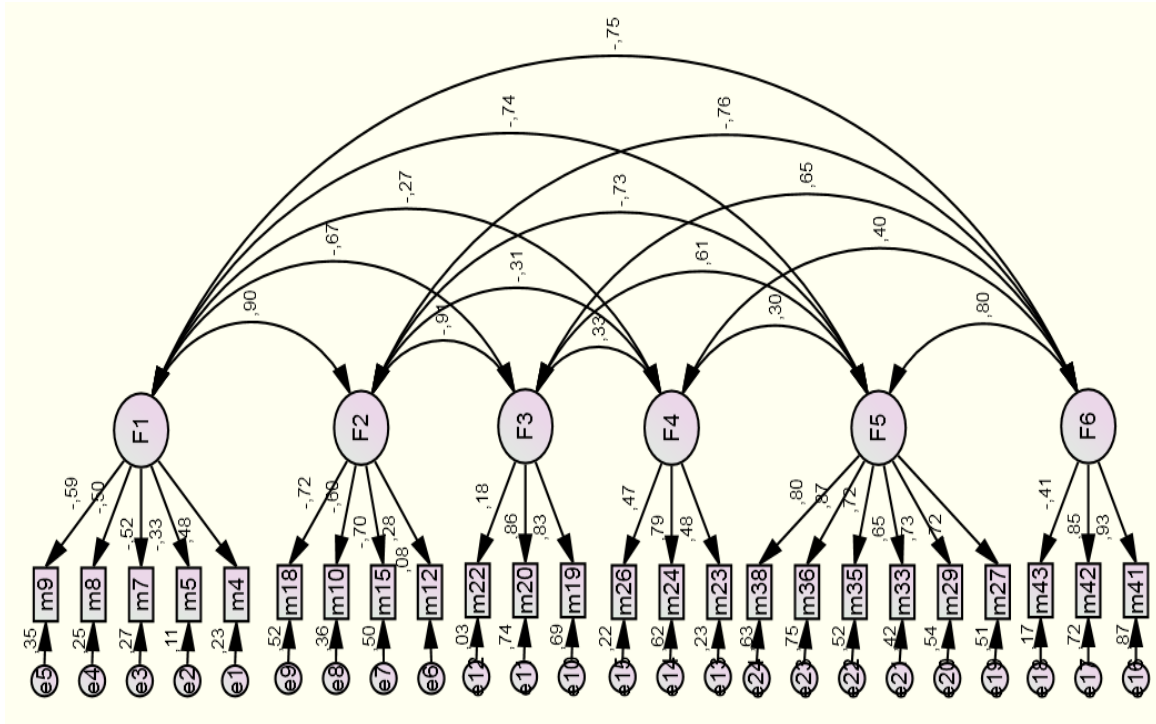
KMO değerinin 0.50’nin üstünde çıkmış olması (KMO= .910, $p<0.01$) ve Bartlett’s testi sonucunun da (5640,82; $p<0.01$) anlamlı olması elde edilen verilerin faktör analizi açısından uygunluğunu göstermektedir.

AMOS programı ile yapılan doğrulayıcı faktör analizi sonucunda önermeler altı faktör altında toplanmış olup bu faktörler ders ortamı, bilimsel yayın, bilimsel kongre, akademik danışmanlık, kamusal konular ve küresel konular olarak ifadelendirilmiştir. Bu faktörlerin içerdikleri madde sayısı ve ilgili maddeler Tablo 5’te verilmiştir.

Tablo 5: Faktörler ve içerdikleri madde sayısı

Faktörler	Madde Sayısı	Maddeler
Ders ortamı (F ₁)	5	4, 5, 7, 8, 9
Bilimsel yayın (F ₂)	4	12, 15, 16, 18
Bilimsel kongre (F ₃)	3	19, 20, 22
Akademik danışmanlık (F ₄)	3	23, 24, 26
Kamusal konular (F ₅)	5	29, 33, 35, 36, 38
Küresel konular (F ₆)	3	41, 42, 43

AMOS programı ile yapılan doğrulayıcı faktör analizinden elde edilen değerler $\chi^2=381.190$, $df=237$, $\chi^2/df=1.608$, $SRMR=0.0507$, $RMSEA=0.045$, $CFI=0.950$, $GFI=0.905$, $TLI=0.941$ olarak bulunmuştur. χ^2/df değeri 1.608 olarak hesaplanmış olup, bu değer üçten küçük olması modelin uygunluğunun en önemli göstergesi olarak yorumlanmaktadır (Schermelleh-Engel vd., 2003). CFI, GFI ve TLI değerlerinin 0.90'a eşit veya büyük olması literatürde önerilmekte olup, çalışmanın analizinde de bu değerler sırasıyla 0.950, 0.905 ve 0.941 olarak bulunmuştur. Aynı zamanda, SRMR ve RMSEA değerlerinin önerilen değerlere çok yakın olması da modelin uygunluğunu göstermektedir.

Şekil 1. Çalışmanın path diyagramı

Şekil 1'de AMOS analizi sonucunda elde edilen path diyagramı verilmiştir.

Analizler sonucunda altı faktörlü 23 maddeden oluşan KEDBÖ elde edilmiştir. 23 madde için yapılan güvenilirlik analizleri sonucunda Cronbach Alfa güvenilirlik katsayısı 0,83 olarak hesaplanmıştır. Bu durum ölçeğin yüksek derecede güvenilirliğe sahip olduğunu göstermektedir (Büyüköztürk, 2004:165).

Doğrulayıcı faktör analizi sonucunda faktörler (F_{1,2,3,4,5,6}) altında toplanan maddeler Tablo 6'da verilmiştir.

Tablo 6: KEDBÖ' de yer alan faktörler ve maddeler

Faktörler ve faktörlerde yer alan maddeler			Faktörün açıklaması
Faktör	Orijinal madde no	Maddeler	
Ders ortamı (F ₁)	m4	Geleneksel öğretim yöntemleri ile işlenen dersleri tercih ederim.	KEDBÖ'nün birinci faktörü olan ders ortamında toplam 5 madde yer almaktadır. Bu maddelerin ders ortamında entelektüel düzey açısından öğretmen adaylarının yaptıkları faaliyetlere yönelik olduğu görülmektedir.
	m5	Tartışma sırasında tüm görüşlere eşit mesafede kalmaya dikkat ederim.	
	m7	Aykırı görünen fikirlere şans tanırım.	
	m8	Derslerde eleştirme alışkanlığımı geliştirmeye çalışırım.	
	m9	Kamusal sorunlara/konulara ilgi gösteririm.	
Bilimsel yaygın(F ₂)	m12	Yeni fikirlerin bilimsel yayınları takip ederek geliştirilebileceğini düşünmüyorum.	KEDBÖ'nün ikinci faktörü olan bilimsel yayın faktöründe 4 madde bulunmaktadır ve bu maddeler ile bilimsel yayınların özellikleri konusunda öğretmen adaylarının düşüncelerinin belirlenmesi amaçlanmaktadır.
	m15	Bilimsel yayınların, toplumun bilgi yönetimine değer kattığını düşünürüm.	
	m16	Bilimsel yayınların toplumsal kaynakların daha iyi kullanımına yol gösterdiğini düşünürüm.	
	m18	Bilimsel yayınların evrensel nitelik taşıması gerektiğini düşünürüm.	
Bilimsel kongre(F ₃)	m19	Bilimsel kongreleri, yeni fikirlerin tartışıldığı bir ortam olarak görürüm.	KEDBÖ'nün üçüncü faktörü olarak karşımıza çıkan bilimsel kongre faktörü altında toplam 3 madde yer almaktadır. Söz konusu maddelerin bilimsel kongrelerin hangi amaca hizmet ettikleri konusundaki öğretmen adaylarının görüşlerini belirlemeye yönelik olduğu görülmektedir.
	m20	Bilimsel kongrelerde bilimsel bilginin paylaşıldığını düşünürüm.	
	m22	Bilimsel kongrelerde güç sahiplerinin görmezden geldiği konuların gündeme taşındığını düşünürüm.	
Akademik danışmanlık (F ₄)	m23	Akademik danışmanlığı, öğrencilere tavsiyede bulunma aracı olarak görürüm.	KEDBÖ'nün dördüncü faktörü olan akademik danışmanlık faktöründe toplam 3 madde bulunmaktadır. Bu maddeler ile akademik danışmanlığın öğretmen adayları tarafından nasıl görüldüğü belirlenmeye çalışılmıştır.
	m24	Akademik danışmanlığı, yeni bilimsel tartışmalar için konu oluşturulması faaliyeti olarak görürüm.	
	m26	Akademik danışmanlığın entelektüel liderler yetiştirmek amaçlı yapıldığını düşünürüm.	
Kamusal	m29	Kamusal sorunların öğrenciler tarafından tartışılması için	

konular(F ₅)		periyodik faaliyetler düzenlenmesi gerektiğini düşünürüm.	KEDBÖ'nün beşinci faktörü olan kamusal konular faktöründe 5 madde yer almaktadır. Bu maddeler ile öğretmen adaylarının kamusal konular hakkında farkındalıkları ve bu konuların üniversite ortamında tartışılmasının etkileri üzerindeki öğretmen adaylarının görüşlerini belirlemek amaçlanmaktadır.
	m33	Öğrencilerin kamusal sorunları dünyadaki farklı üniversite öğrencileri ile tartışabileceklerini düşünürüm.	
	m35	Üniversite içinde kamusal sorunlara yer verilmesinin üniversiteye prestij kazandıracağını düşünürüm.	
	m36	Kamusal konuların öğrenciler tarafından tartışılmasının, üniversite ve toplum arasındaki ilişkiyi güçlendireceğini düşünürüm.	
	m38	Kamusal konuların üniversiteye taşınmasının, üniversiteyi topluma öncü bir kurum haline dönüştüreceğini düşünürüm.	
Küresel konular (F ₆)	m41	Öğrencilerin küresel konulardaki görüşlerini paylaşacak ortamlar olması gerektiğini düşünürüm.	KEDBÖ'nün küresel konular faktörü olan altıncı faktörü altında toplanan 3 madde öğretmen adaylarının küresel konular ve bu konulara yönelik etkinliklere katılım hakkındaki görüşlerine yöneliktir.
	m42	Öğrencilerin küresel sorunlara ilişkin ulusal toplantı ve etkinliklere sürekli katılımının sağlanması gerektiğini düşünürüm.	
	m43	Öğrencilerin küresel sorunlara ilişkin uluslararası toplantı ve etkinliklere sürekli katılımının sağlanması gerektiğini düşünmüyorum.	

Bulgular

Birinci alt probleme yönelik (öğretmen adaylarının entelektüel kavramına ve ilgili kavramlara yönelik bilgi düzeyleri nedir?) bulgular

Birinci alt probleme yönelik olarak öğretmen adaylarının entelektüel kavramına ve ilgili kavramlara yönelik bilgi düzeyleri incelendiğinde Tablo 7'de öğretmen adaylarının entelektüelliği daha çok her alanda bilgisi olan, bilgi ve kültür seviyesi yüksek, çağa uygun yaşayan, bilim/sanat/kültür yönünden kendini geliştirmiş, gündemi takip eden kişi olarak tanımlamış oldukları görülmektedir. Entelektüel kavramına ilişkin akıllarına gelen kelimeleri yazmaları istendiğinde ise öğretmen adaylarının bilgi, kültür, kitap ve sanat kavramlarını tercih ettikleri görülmektedir.

Tablo 7: Öğretmen adaylarının entelektüel kavramını tanımlamalarına ve kavrama ilişkin kelimelere yönelik bulgular

Sizce entelektüel ne demektir?								
Tanım*	Sayı	%	Tanım*	Sayı	%	Tanım*	Sayı	%
Her alanda bilgisi olan kişi	27	8.9	Kültür seviyesi yüksek	13	4.3	Zekasını ve analitik düşünme yetisini kullanan kişi	5	1.6
Bilgi seviyesi yüksek	27	8.9	Gündemi takip eden	10	3.3	Modern düşünen	4	1.3
Çağa uygun yaşayan	24	7.9	Sosyal insan	10	3.3	Bakımlı	3	1.0
Bilim/sanat/kültür yönünden kendini geliştirmiş kişi	13	4.3	Aydın kişi	6	2.0	Sanatsal yeteneği yüksek kişi	2	0.7
Farklı olan kişi	13	4.3	Çok okuyan	6	2.0	Topluma uyum sağlayan	2	0.7
Entelektüel denilince aklınıza gelen kelimeler nelerdir?								
Kelime 1*	Sayı	%	Kelime 2*	Sayı	%	Kelime 3*	Sayı	%
Bilgi	42	13.8	Bilgili	17	5.6	Bilgili	9	3.0
Kitap	18	5.9	Kültürlü	15	4.9	Kültür	9	3.0
Kültür	17	5.6	Sanat	11	3.6	Sanat	8	2.6

*Yüzdelerdeki farklılıklar bazı öğrencilerin sorulara cevap vermemelerinden dolayıdır.

Bunun yanında öğretmen adayları Tablo 8'de de görüldüğü üzere fakültede ders aldıkları öğretim üyelerini, liderleri, politikacıları ve yazarları entelektüel bireyler olarak ifade etmektedirler.

Tablo 8: Öğretmen adaylarının entelektüel olduğunu düşündüğü kişilere yönelik bulgular

Sizce kimler entelektüeldir?								
Kişi 1*	Sayı	%	Kişi 2*	Sayı	%	Kişi 3*	Sayı	%
Akademisyenler	31	10.2	Akademisyenler	30	9.8	Akademisyenler	27	8.9
Liderler	16	5.2	Politikacılar	8	2.6	Liderler	5	1.6
Politikacılar	18	5.9	Yazarlar	6	2.0	Yazarlar	5	1.6

* Yüzdelerdeki farklılıklar bazı öğrencilerin sorulara cevap vermemelerinden dolayıdır.

Tablo 9'da görüldüğü üzere öğretmen adaylarının % 28.9'unun son bir yıl içinde 1 ile 5 arasında, % 16.4'ünün 6 ile 11 arasında, % 18.0'inin 12 ve üzerinde kitap okudukları tespit edilmiştir.

Tablo 9: Öğretmen adaylarının son bir yıl içinde okudukları kitap sayısı ve son okudukları kitaplara yönelik bulgular

Kitap sayısı*	Sayı	%	Son okunan kitaplar*	Sayı	%
Hiç	10	3.3	Tasavvuf	27	8.9
1-5	88	28.9	Türkiye roman	8	2.6
6-11	50	16.4	Dünya roman	8	2.6
12 ve üzeri	55	18.0	Biyografi	5	1.6

*Yüzdelerdeki farklılıklar bazı öğrencilerin sorulara cevap vermemelerinden dolayıdır.

Öğretmen adaylarının Tablo 10'da görüldüğü üzere son bir yıl içinde % 58.0'i 0 ile 5 kez arasında sinemaya gittiklerini belirtirken, % 8.2'si ise 6 ile 10 kez arasında sinemaya gittiklerini belirtmişlerdir. Bunun yanında öğretmen adaylarının % 2.3'ü 11 ve daha fazla sayıda sinemaya gittiklerini ifade etmişlerdir.

Tablo 10: Öğretmen adaylarının son bir yıl içinde gittikleri sinema sayısına, son gittikleri filmlere ve en çok sevdikleri film türlerine yönelik bulgular

Sinema sayısı*	Sayı	%	Son gidilen filmler*	Sayı	%	Film tür*	Sayı	%
0-5	177	58.0	Fetih 1453	49	16.1	Komedi	57	18.7
6-10	25	8.2	Evim sensin	43	14.1	Aksiyon	49	16.1
11 ve üzeri	7	2.3	Alacakaranlık	34	11.1	Romantik	35	11.5

*Yüzdelerdeki farklılıklar bazı öğrencilerin sorulara cevap vermemelerinden dolayıdır.

Öğretmen adaylarının son bir yıl içinde katıldıkları bilimsel etkinlik sayısına yönelik Tablo 11'de yer alan bulgular incelendiğinde öğretmen adaylarının % 97.7'sinin 0 ile 5, % 1.6'sının 6 ile 10 kez arasında bilimsel etkinliğe katıldıkları tespit edilmiştir. Öğretmen adaylarının % 0.7'sinin ise 11 ve daha fazla sayıda bilimsel etkinliğe katıldıkları belirlenmiştir. Bu etkinlikler içinde % 15.1'lik oranla seminerin ilk sırada yer aldığı görülürken, semineri sırasıyla % 10.5 ile müzenin, % 5.6 ile konferansın ve % 4.3 ile sempozyumun takip ettiği görülmektedir.

Tablo 11: Öğretmen adaylarının son bir yıl içinde katıldıkları bilimsel etkinlik sayısı ve türlerine yönelik bulgular

Etkinlik sayısı*	Sayı	%	Etkinlik türü*	Sayı	%
0-5	298	97.7	Seminer	46	15.1
6-10	5	1.6	Müze	32	10.5
11 ve üzeri	2	0.7	Konferans	17	5.6
			Sempozyum	13	4.3

*Yüzdelerdeki farklılıklar bazı öğrencilerin sorulara cevap vermemelerinden dolayıdır.

Öğretmen adaylarının sürekli takip ettikleri gazete, dergi ve bunların en çok hangi sayfalarına okuduklarına yönelik Tablo 12'de yer alan bulgular incelendiğinde % 23.3'lük oranla haber ağırlıklı gazeteler ilk sırada yer alırken, ikinci sırada ise % 4.3 ile magazin ağırlıklı gazeteler yer almaktadır. Öğretmen adaylarının % 5.9'unun sürekli olarak aylık yayınlanan ilim kültür dergilerini, % 2.6'sının kişisel gelişim dergilerini ve % 1.6'sının ise bilim merkezli dergileri takip ettikleri belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının % 6.2'si söz konusu gazete ve dergilerin her sayfasını okuduklarını ifade ederken, % 5.9'u sadece spor sayfasını ve % 3.9'u sadece güncel haberleri okuduklarını ifade etmişlerdir.

Tablo 12: Öğretmen adaylarının sürekli takip ettikleri gazete, dergi ve bunların en çok hangi sayfalarına okuduklarına yönelik bulgular

Gazete*	Sayı	%	Dergi*	Sayı	%	Sayfa*	Sayı	%
Haber ağırlıklı	71	23.3	İlim kültür	18	5.9	Her sayfası	19	6.2
			Kişisel gelişim	8	2.6	Spor	18	5.9
Magazin ağırlıklı	13	4.3	Bilim	5	1.6	Gündem	12	3.9

*Yüzdelerdeki farklılıklar bazı öğrencilerin sorulara cevap vermemelerinden dolayıdır.

Tablo 13'te görüldüğü üzere öğretmen adaylarının üye oldukları kulüpler arasında % 10.2'lik oranla bilim ve teknoloji ile Türk dünyası ve Tarihi kulübü ilk sırada yer almaktadır. Bu kulüpleri sırasıyla % 3.0 ile yaratıcı drama, % 2.3 ile doğa ve hayat fotoğrafçılığı, % 4 ile de kültürel değerler ve sosyal faaliyetler kulüplerinin izlediği görülmektedir.

Tablo 13. Öğretmen adaylarının üye oldukları öğrenci kulüplerine yönelik bulgular

Öğrenci kulüpleri*	Sayı	%
Bilim ve teknoloji	31	10.2
Türk dünyası ve tarihi	31	10.2
Yaratıcı drama	9	3.0
Doğa ve hayat fotoğrafçılığı	7	2.3
Kültürel değerler	4	1.3
Sosyal faaliyetler	4	1.3

*Yüzdelerdeki farklılıklar bazı öğrencilerin sorulara cevap vermemelerinden dolayıdır.

Tablo 14 incelendiğinde öğretmen adaylarının % 35.7 ile terör, % 25.6 ile eğitim ve % 8.2 ile de işsizlik problemlerini ülkemizin en önemli problemleri olarak gördükleri tespit edilmiştir. Bunun yanında öğretmen adayları en önemli dünya problemleri olarak savaşlardan (% 23), küresel ısınmadan (% 14.1) ve sömürgecilik faaliyetlerinden (% 7.5) söz etmişlerdir.

Tablo 14: Öğretmen adaylarının en önemli iki ülke ve dünya problemi konusundaki görüşlerine yönelik bulgular

Ülke problem 1*	Sayı	%	Dünya problem 1*	Sayı	%
Terör	109	35.7	Savaş	70	23.0
Eğitim	78	25.6	Küresel ısınma	43	14.1
İşsizlik	25	8.2	Sömürgecilik	23	7.5
Ülke problem 2*	Sayı	%	Dünya problem 2*	Sayı	%
Eğitim	60	19.7	Savaş	43	14.1
Terör	42	13.8	Küresel ısınma	25	8.2
İşsizlik	30	9.8	Açlık	12	3.9

* Yüzdelerdeki farklılıklar bazı öğrencilerin sorulara cevap vermemelerinden dolayıdır.

Öğretmen adayları Tablo 14'te belirtilen ülke problemlerine "eğitim olanaklarından her birey eşit olarak yararlanmalı, kendi kültürümüze uygun eğitim sistemi geliştirilmeli, tüm paydaşların fikri alınarak eğitim sisteminde değişiklik yapılmalı ve bunun için alt yapı oluşturulmalı, eğitim siyasi otoriteden bağımsız olmalı, yeni iş sahaları açılmalı" şeklinde çözüm önerilerinde bulunmuşlardır. Dünya problemlerine ise "doğal kaynaklar verimli kullanılmalı, alternatif enerji kaynaklarının kullanımı artırılmalı, ülkeler arası ateşkes yapılmalı, bilinçli üretim ve tüketim yapılmalı, birlik ve beraberlik anlayışı yaygınlaştırılmalı, barışçıl liderler başa getirilmeli, din, dil, ırk ayrımı yapılmamalı, israf önlenmeli ve ülkeler arası yardımlaşmalar artırılmalı" şeklinde çözüm önerileri sunmuşlardır.

İkinci alt probleme yönelik (öğretmen adaylarının kamusal entelektüellik düzeyleri cinsiyetlerine ve öğrenim gördükleri programa göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?) bulgular

Tablo 15'te görüldüğü üzere öğretmen adaylarının kamusal entelektüellik düzeylerini oluşturan alt faktörlerin cinsiyet açısından anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını her bir alt faktör için test etmek amacıyla bağımsız iki örnek t-testi analizi kullanılmıştır. Cinsiyet bağımsız değişkeni ile kamusal entelektüellik düzeyini oluşturan alt faktörlerden F₁ ile F₃ arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiş diğer alt faktörler açısından anlamlı bir farklılık hesaplanmamıştır. F₁ faktöründe, aritmetik ortalamalar incelendiğinde erkekler için $\bar{X}=16.60$, kızlar için $\bar{X}=15.60$ olduğu görülmektedir. Bu bulgu, erkek öğrencilerin ders ortamı ile ilgili kamusal entelektüellik düzeylerinin kız öğrencilerden yüksek olduğunu ve bunun istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir. F₃ faktöründe aritmetik ortalamalar incelendiğinde erkekler için $\bar{X}=10.14$, kızlar için $\bar{X}=10.96$ olduğu görülmektedir. Bu bulgu, kız öğrencilerin bilimsel kongre ile ilgili kamusal entelektüellik düzeylerinin erkek öğrencilerden yüksek olduğunu ve bunun istatistiksel olarak anlamlı olduğunu göstermektedir. Ayrıca toplam puan açısından da aritmetik ortalamalar incelendiğinde erkekler için $\bar{X}=77.54$, kızlar için $\bar{X}=78.56$ olduğu görülmektedir. Ancak bu farklılık istatistiksel olarak anlamlı değildir [$t_{(303)}=0.72$, $p>.05$].

Tablo 15: Öğretmen adaylarının kamusal entelektüellik düzeyini oluşturan alt faktörlerin cinsiyete göre bağımsız iki örnek t-testi sonuçları

	F ₁		F ₂		F ₃		F ₄		F ₅		F ₆		N
	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S	\bar{X}	S	
Bay	16.60	2.84	13.63	2.51	10.14	2.60	9.43	2.50	18.03	4.74	9.69	2.18	120
Bayan	15.60	2.89	13.77	2.73	10.96	2.37	9.64	2.39	18.65	4.75	9.91	2.14	185
SD		303		303		303		303		303		303	
t	2.99		0.44		2.85		0.75		1.12		0.87		
p	.003*		.654		.005*		.452		.262		.382		

* $p<0.05$

Tablo 16'da görüldüğü üzere öğretmen adaylarının kamusal entelektüellik düzeylerini oluşturan alt faktörlerin öğrenim gördükleri programlar açısından anlamlı bir şekilde farklılaşıp farklılaşmadığını her bir alt faktör için test etmek amacıyla tek yönlü ANOVA analizi kullanılmıştır.

Analiz sonuçları öğretmen adaylarının kamusal entelektüellik düzeylerini oluşturan alt faktörler ile öğrenim gördükleri programlar açısından anlamlı bir farklılık olmadığını göstermektedir.

Tablo 16: Öğretmen adaylarının kamusal entelektüellik düzeyini oluşturan alt faktörlerin öğrenim gördükleri programlara göre tek yönlü ANOVA testi sonuçları

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	Anlamlı fark
Ders ortamı (F ₁)	Gruplar arası	15,219	4	3,805	,445	,776	-
	Gruplar içi	2565,777	300	8,553			
	Toplam	2580,997	304				
Bilimsel yayın (F ₂)	Gruplar arası	11,370	4	2,843	,402	,807	-
	Gruplar içi	2120,381	300	7,068			
	Toplam	2131,751	304				
Bilimsel kongre (F ₃)	Gruplar arası	53,427	4	13,357	2,175	,072	-
	Gruplar içi	1842,619	300	6,142			
	Toplam	1896,046	304				
Akademik danışmanlık (F ₄)	Gruplar arası	24,503	4	6,126	1,032	,391	-
	Gruplar içi	1780,500	300	5,935			
	Toplam	1805,003	304				
Kamusal konular (F ₅)	Gruplar arası	160,597	4	40,149	1,794	,130	-
	Gruplar içi	6713,350	300	22,378			
	Toplam	6873,948	304				
Küresel konular (F ₆)	Gruplar arası	42,765	4	10,691	2,333	,056	-
	Gruplar içi	1375,025	300	4,583			
	Toplam	1417,790	304				
Toplam	Gruplar arası	985,336	4	246,334	1,731	,143	-
	Gruplar içi	42697,792	300	142,326			
	Toplam	43683,128	304				

Üçüncü alt probleme yönelik (öğretmen adaylarının kamusal entelektüellik düzeyleri anne ve babanın eğitim seviyesine göre anlamlı bir farklılık göstermekte midir?) bulgular

Tablo 17'de görüldüğü üzere öğretmen adaylarının kamusal entelektüellik düzeylerini oluşturan alt faktörleri anne eğitim seviyeleri açısından anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Tablo 17: Öğretmen adaylarının kamusal entelektüellik düzeyini oluşturan alt faktörlerin anne eğitim seviyelerine göre tek yönlü ANOVA testi sonuçları

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	Anlamlı fark
Ders ortamı (F ₁)	Gruplar arası	16,847	3	5,616	,632	,595	-
	Gruplar içi	2506,065	282	8,887			
	Toplam	2522,913	285				
Bilimsel yayın (F ₂)	Gruplar arası	7,889	3	2,630	,364	,779	-
	Gruplar içi	2036,838	282	7,223			
	Toplam	2044,727	285				
Bilimsel kongre (F ₃)	Gruplar arası	39,942	3	13,314	2,117	,098	-
	Gruplar içi	1773,834	282	6,290			
	Toplam	1813,776	285				
Akademik danışmanlık (F ₄)	Gruplar arası	2,809	3	,936	,156	,926	-
	Gruplar içi	1689,796	282	5,992			
	Toplam	1692,605	285				
Kamusal konular (F ₅)	Gruplar arası	107,769	3	35,923	1,582	,194	-
	Gruplar içi	6401,546	282	22,701			
	Toplam	6509,315	285				
Küresel konular (F ₆)	Gruplar arası	34,395	3	11,465	2,595	,053	-
	Gruplar içi	1245,843	282	4,418			
	Toplam	1280,238	285				
Toplam	Gruplar arası	585,634	3	195,211	1,334	,264	-
	Gruplar içi	41268,772	282	146,343			
	Toplam	41854,406	285				

Tablo 18'de görüldüğü üzere öğretmen adaylarının kamusal entelektüellik düzeylerini oluşturan alt faktörleri baba eğitim seviyeleri açısından anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Sadece bilimsel kongre alt faktöründe gruplar arasında anlamlı bir farklılık ortaya çıkmıştır. Ancak yapılan çoklu karşılaştırmada bu farklılığın hangi gruplar arasında olduğu bulunamamıştır.

Tablo 18. Öğretmen adaylarının kamusal entelektüellik düzeyini oluşturan alt faktörlerin baba eğitim seviyelerine göre tek yönlü ANOVA testi sonuçları

	Varyansın kaynağı	Kareler toplamı	sd	Kareler ortalaması	F	p	Anlamlı fark
Ders ortamı (F ₁)	Gruplar arası	32,378	4	8,095	,951	,435	-
	Gruplar içi	2477,406	291	8,513			
	Toplam	2509,784	295				
Bilimsel yayın (F ₂)	Gruplar arası	21,013	4	5,253	,757	,554	-
	Gruplar içi	2019,984	291	6,942			
	Toplam	2040,997	295				
Bilimsel kongre (F ₃)	Gruplar arası	66,457	4	16,614	2,753	,028	-
	Gruplar içi	1756,408	291	6,036			
	Toplam	1822,865	295				
Akademik danışmanlık (F ₄)	Gruplar arası	43,450	4	10,862	1,828	,123	-
	Gruplar içi	1729,060	291	5,942			
	Toplam	1772,510	295				
Kamusal konular (F ₅)	Gruplar arası	60,487	4	15,122	,689	,600	-
	Gruplar içi	6387,347	291	21,950			
	Toplam	6447,834	295				
Küresel konular (F ₆)	Gruplar arası	15,017	4	3,754	,792	,531	-
	Gruplar içi	1379,199	291	4,740			
	Toplam	1394,216	295				
Toplam	Gruplar arası	556,703	4	139,176	,984	,417	-
	Gruplar içi	41173,618	291	141,490			
	Toplam	41730,321	295				

Tartışma

Öğretmen adayları entelektüel kavramını her alanda bilgisi olan, bilgi ve kültür seviyesi yüksek, çağa uygun yaşayan, bilim/sanat/kültür yönünden kendini geliştirmiş, gündemi takip eden, aydın kişi olarak tanımlanmaktadır. Bu tanımlamalar, Türk Dil Kurumunda bilim, teknik ve kültürün, değişik dallarında özel öğrenim görmüş (kimse), aydın, münevver, fikir sorunlarıyla ilgili olan şekilde tanımlanan entelektüel kavramı ile örtüşmektedir (Türk Dil Kurumu, 2013). Bu tanımlamaların yanı sıra öğretmen adayları entelektüel kavramını daha çok bilgi, kültür, kitap ve sanat kavramları ile ilişkilendirmişlerdir. Bu ilişkilendirmeler yanlış olmamakla beraber entelektüel kavramının kapsamı düşünüldüğünde tanımlamalarının yüzeysel düzeyde kaldığı ifade edilebilir (Mahçupyan, 2006; Taftalı, 2006). Bunun yanında öğretmen adayları fakültede ders aldıkları öğretim üyelerini, liderleri, politikacıları ve yazarları entelektüel bireyler olarak ifade etmektedirler. Entelektüellerin, sanat, bilim ve din dâhil, insanın sembolik dünyasını oluşturan kültürü meydana getiren, bunu yaygınlaştıran ve uygulayanlar olduğu düşünüldüğünde (Seymour, 1960:311) öğretmen adaylarının tarif ettikleri kişilerin veya bu kişilerin oluşturduğu topluluklara yönelik görüşleri doğru olmaktadır. Entelektüel olarak literatürde belirtilen bu kişi veya gruplar bilim insanları (Fisher, 1990:590) sanatçılar, felsefeciler, yazarlar, politikacılar ve gazetecilerden oluşmaktadır (Seymour, 1960:311). Ayrıca entelektüel bireylerin sorunları evrensel açıdan ele alıp eleştirmeleri (Aydoğan, 2008), bilgilerini, uzmanlıklarını ve gerçeğe, doğruyla ilişkisini siyasi

mücadele alanında kullanan kişi(ler) olmaları (Foucault, 2000) öğretmen adaylarının bu konudaki görüşlerinin doğruluğunun bir başka göstergesi olarak kabul edilebilir.

Öğretmen adayları son bir yıl içinde okudukları kitap sayısı bakımından değerlendirildiğinde, adayların % 28.9'u az okuyan okur tipi, % 16.4'ü orta düzeyde okuyan okur tipi ve % 18'i ise çok okuyan okur tipi kategorisine dahil edebilir (Odabaş, Odabaş ve Polat, 2008:436). Bu oranlar her ne kadar 2011 yılında Kültür ve Turizm Bakanlığınca hazırlanan "Türkiye Okuma Kültürü Haritasındaki sonuçlarına göre (Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, 2011) Türkiye'nin yılda ortalama 7.2 kitap sayısı ile orta düzeyde okur tipi kategorisinde yer aldığı verisi göz önünde bulundurulduğunda fazlaymış gibi gözükse de sonuç olarak okuma alışkanlığı oldukça az olan bir ülke konumundayız. Ayrıca söz konusu raporun sonuçlarına göre Türkiye'de düzenli kitap okuyanların oranı (% 0.01), İngiltere ve Fransa (% 21) ile karşılaştırıldığında oldukça düşük düzeydedir (URL-2, 2012). Kitap okuma ile entelektüellik arasında doğrusal bir ilişki olduğu düşünüldüğünde öğretmen adaylarının kabul edilebilir düzeyde entelektüel bireyler olduğu söylenebilir. Bu durum ayrıca öğretmen adaylarının edebi ya da sanatsal eserlerden ziyade daha çok popüler yayımları takip ettiklerini göstermektedir. Ülkemizde kütüphane kullanım oranının diğer ülkelere göre oldukça düşük olması (Yılmaz, Köse ve Korkut, 2009:47) ve öğrencilerimizin kütüphaneye gitmekten fazla zevk almamaları ve özellikle de sosyal bilimlerde öğrenim gören öğrencilerde bu oranın daha fazla olması (Odabaş, Odabaş ve Polat, 2008:460) kitap okuma alışkanlığının düşük olduğunu göstermektedir. Bunun yanı sıra Aydın Yılmaz'ın (2006) sınıf öğretmen adayları ile yaptıkları çalışmada sınıf öğretmeni adaylarının okuma alışkanlıklarının yeterince gelişmediği tespit edilmiştir. Yılmaz, Köse ve Korkut'un (2009:45) üniversite öğrencilerinin zayıf bir okuma alışkanlığına sahip olduklarını bulmuş oldukları çalışmaları da bu sonucu destekler niteliktedir.

Öğretmen adaylarının son bir yıl içinde % 58.0'i 0 ile 5 kez arasında sinemaya gitmiştir. Bu bulgu öğretmen adaylarının sinemaya çok fazla gitmediklerini göstermektedir. Her ne kadar sinemaya gitme sıklığı az gibi gözüküyor olsa da yapılan bir çalışmada üniversite öğrencilerinin % 28'i sinemaya gitmeyi kitap okumaya engel olarak görmektedir (Odabaş, Odabaş ve Polat, 2008, 449). Bunun yanında, öğretmen adaylarının daha çok komedi (% 18.7), aksiyon (% 16.1), romantik (% 11.5) filmleri izlemeyi tercih ettikleri görülmüştür. Öğretmen adaylarının izledikleri film türleri ise bir anlamda sinemayı daha çok gezi-eğlence aracı olarak ele aldıklarını göstermektedir. Benzer sonuçlar alt kademelerde öğrenim gören öğrenciler için de geçerli olmaktadır. Milli Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı (2008) ilköğretim ve ortaöğretim öğrencilerinin televizyon izleme alışkanlıklarını belirlediği çalışmada öğrencilerin komedi filmlerini % 57.6, aksiyon filmlerini % 42,7 ve duygusal filmleri ise % 39.0 oranında tercih ettiğini belirlemiştir. Sinema filmlerinde temsil edilen entelektüel kişilikler ile film türleri arasında bir ilişki olduğu düşünüldüğünde sinemaların öğretmen adaylarının entelektüelliklerine olumlu katkı sağladığı ifade edilebilir. Fakat bu noktada filmlerde temsil edilen entelektüel kişiliklerin sinema izleyicisi tarafından iyi analiz edilmesi gerekmektedir.

"Ülkemizin en önemli problemi nedir?" sorusuna öğretmen adaylarının % 35.7'lik oran ile terör, % 25.6'lık oran ile eğitim ve % 8.2'lik oran ile de işsizlik şeklinde cevap verdikleri görülmüştür. Bunun yanında öğretmen adaylarının % 23.0'ünün savaşları, % 14.1'inin küresel ısınmayı ve % 7.5'inin ise sömürgecilik faaliyetlerini dünyanın en önemli problemleri olarak gördükleri tespit edilmiştir. Bu noktada entelektüel bireylerin bir özelliği olan toplumsal sorunların farkında olma ve onları kendilerine problem edinme özellikleri (Aydoğan, 2008; Said, 2011) çerçevesinde öğretmen adaylarının toplumsal sorunların farkında oldukları görülmektedir. Ancak söz konusu problemlere çözüm önerme konusunda öğretmen adayları "eğitim, yeni iş sahaları açılmalı, insanlar bilinçlendirilmeli, uzlaşmalar sağlanmalı, yardımlaşmalar artırılmalı" şeklinde yüzeysel çözüm önerilerinde bulunmuşlardır. Ancak entelektüel bireyler içinde bulunduğu toplumun ve dünyanın sorunlarına duyarlı olmakla kalmayıp aynı zamanda onlara etkili çözüm üretebilen kişilerdir (Said, 2011). Bu noktadan hareketle entelektüel bireylerin bir özelliği olan çözüm üretme konusunda öğretmen adaylarının pasif kaldıkları söylenebilir.

Öğretmen adaylarının kamusal entelektüellik düzeyleri ile cinsiyetleri arasındaki ilişkiye yönelik bulgular incelendiğinde cinsiyet bağımsız değişkeni ile kamusal entelektüellik düzeyini oluşturan alt faktörlerden yalnızca ders ortamı (F₁) ile bilimsel kongre (F₃) arasında anlamlı bir farklılık tespit edilmiştir. F₁ faktöründe erkek öğrencilerin ders ortamı ile ilgili kamusal entelektüellik düzeylerinin kız öğrencilerden yüksek olduğu görülmüştür. Bu durum erkek öğrencilerin derste kendilerini daha rahat ifade edebilme

durumlarından kaynaklanıyor olabilir. Kamusal entelektüellik düzeyi açısından diğer alt faktörler ile cinsiyet değişkeni arasında anlamlı bir farklılık olmaması, öncelikle çağının bilgisine sahip olan (Akdemir, 2002) ve onu kullanabilen kişi olarak tanımlanan entelektüel kavramı çerçevesinde entelektüelliğin ön koşulu olan kitap okuma (Çağan, 2003:164) süresi ile cinsiyet arasında anlamlı bir farklılığın bulunmadığı Bahar'ın (2008:123) yapmış olduğu çalışmanın sonuçlarıyla örtüşmektedir. Bunun yanında Kuzu ve Ersöz'ün (2008:166) öğretmen adaylarının problem çözme becerilerinin ne düzeyde olduğunu belirlemek amacıyla yapmış oldukları çalışmada entelektüel bireylerin sahip olması gereken problem çözme becerilerinin cinsiyet açısından anlamlı bir farklılık göstermediği belirlenmiştir.

Analiz sonuçlarına göre öğretmen adaylarının kamusal entelektüellik düzeylerini oluşturan alt faktörler ile öğrenim gördükleri programlar açısından anlamlı bir farklılık olmaması, öğretmen adaylarının kamusal entelektüellik düzeylerinin aynı seviyede olmasının bir göstergesi olarak kabul edilebilir. Öğretmen adaylarının kamusal entelektüellik düzeyleri ile anne ve baba eğitim seviyesi açısından anlamlı bir farklılık olmaması ise anne ve babanın geleneksel eğitim almış olmasından kaynaklanıyor olabilir (Ekinci, 2009:72). Ancak bu sonuç entelektüel gelişim açısından önemli bir konumda yer alan eleştirel düşünme becerisini kazanmada anne baba eğitiminin çok önemli olduğunu ileri süren Battal'ın (2008) görüşleri ile örtüşmemektedir.

Sonuç

Bu çalışmada öğretmen adaylarının kamusal entelektüelliklerini belirlemeye yönelik 6 faktörden ve toplam 23 maddeden oluşan bir ölçek geliştirilmiştir. Ölçeğin uygulanması sonucunda ise şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Kamusal entelektüellik açısından;

- Öğretmen adaylarının çoğu entelektüel kavramını doğru bir şekilde tanımlamıştır.
- Öğretmen adaylarının entelektüel kavramı ile ilgili yaptıkları ilişkilendirmeler yanlış olmamakla beraber yüzeysel düzeyde kalmıştır.
- Öğretmen adaylarının entelektüel kişiler (öğretim üyeleri, liderler, politikacılar ve yazarlar) konusunda doğru görüşlere sahiptir.
- Öğretmen adaylarının çoğu orta düzeyde ve çok okuyan okur tipi kategorisinde yer almaktadır.
- Öğretmen adaylarının çoğu kabul edilebilir düzeyde entelektüel bireylerdir.
- Öğretmen adayları daha çok popüler kitaplar okumaktadır.
- Öğretmen adayları çok sık sinemaya gitmemektedir.
- Öğretmen adayları daha çok komedi, aksiyon ve romantik filmleri izlemeyi tercih etmektedirler.
- Öğretmen adaylarına göre ülkemizin en önemli problemleri terör, eğitim ve işsizliktir.
- Öğretmen adaylarına göre dünyanın en önemli problemleri savaş, küresel ısınma ve sömürgecilik faaliyetleridir.
- Öğretmen adayları ülkemizdeki ve dünyadaki problemler için yüzeysel çözüm önerilerinde bulunmuşlardır.
- Öğretmen adaylarının entelektüel düzeyleri ile cinsiyetleri arasında ders ortamı ile bilimsel kongre alt faktörleri dışında istatistiksel bir farklılık yoktur.
- Öğretmen adaylarının entelektüel düzeyleri ile öğrenim gördükleri programlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.
- Öğretmen adaylarının entelektüel düzeyleri ile anne ve baba eğitim seviyesi arasında istatistiksel olarak anlamlı bir farklılık yoktur.

Öneriler

Bu çalışma kapsamında geliştirilen ölçeğin, öğretmen adaylarının kamusal entelektüellik düzeylerini belirlemede etkili bir veri toplama aracı olarak kullanılabileceği düşünülmektedir. Geliştirilen ölçek eğitim fakültelerinde farklı sınıflarda öğrenim gören öğretmen adaylarına da uygulanarak eğitim fakültelerinin kamusal entelektüelliğe etkisi belirlenebilir. Mevcut çalışmada öğretmen adaylarının kamusal entelektüellik düzeyleri, çalışmanın alt problemlerinde belirtilen değişkenler içinde sadece cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermekte olup bu farklılık da ders ortamı ve bilimsel kongre alt

faktörleri ile sınırlı kalmıştır. Kamusal entelektüellik düzeyi belirlemede daha kapsamlı veriler elde etmek açısından bu durumun nedenlerinin araştırılması sonraki çalışmalar için araştırma konusu olabilir. Bunun yanında geliştirilen ölçek akademisyenlere uygulanarak akademisyenlerin kamusal entelektüellik düzeyleri belirlenebilir ve elde edilen sonuçlar ile öğretmen adaylarının kamusal entelektüellik düzeyi arasındaki ilişkiye bakılabilir. Ayrıca öğretmen adaylarının ülkemizde ve dünyada yaşanan problemlere yüzeysel çözüm önerilerinde bulunmuş olma verisi göz önünde bulundurulduğunda öğretmen adaylarına çözüm üretebilecekleri tartışma ortamları düzenlenebilir.

Kaynakça

- AKÇAY Recep Cengiz (2003). "Küreselleşme, Eğitimsel Yoksunluk ve Yetişkin Eğitimi", **Milli Eğitim**, S.159, http://dhgm.meb.gov.tr/yayimlar/dergiler/Milli_Egitim_Dergisi/159/akcay.htm, ET: 08.03.2013.
- AYBEK Birsal (2006). **Konu ve Beceri Temelli Eleştirel Düşünme Öğretiminin Öğretmen Adaylarının Eleştirel Düşünme Eğilimi ve Düzeyine Etkisi**, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, y.d.t., Adana.
- AYBEK Birsal (2007). "Eleştirel Düşünmenin Öğretiminde Öğretmenin Rolü", **Bilim, Eğitim ve Düşünce Dergisi**, C.7, S.2, <http://www.universite-toplum.org/text.php3?id=322>, ET:18.11.2013.
- AYDIN YILMAZ Zeynep (2006). "Sınıf Öğretmeni Adaylarının Okuma Alışkanlığı", **İlköğretim Online**, C.5, S.1, s.1-6.
- AYDOĞAN İsmail (2008). "Bilim İnsanı ve Entelektüel Özellik", **Girne American University Journal of Social and Applied Science**, C.3, S.6, s.81-87.
- ATASÜ TOPÇUOĞLU Reyhan (2006). "Foucault ve Entelektüeller", **Doğu Batı Düşünce Dergisi**, S.37, s.222-223.
- BAHAR Hüseyin Hüsnü (2008). "Cinsiyet ve Branşa Göre Eğitim Fakültesi Öğrencilerinin Serbest Zaman Etkinlikleri(Erzincan Eğitim Fakültesi Örneği)", **Erzincan Eğitim Fakültesi Dergisi**, C.10, S.2, s.117-140.
- BALAY Refik (2004). "Küreselleşme, Bilgi Toplumu ve Eğitim", **Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi**, C.37, S.2,s.61-82.
- BALKAR Betül ve ÖZGAN Habib (2010). "Küreselleşmenin İlköğretim Kademesindeki Eğitim Sürecine Etkilerine İlişkin Öğretmen Görüşleri", **Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, C.10, S.19, s.1-22.
- BÜYÜKÖZTÜRK Şener (2004). **Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı**, Ankara: PegemA Yayıncılık.
- ÇAĞAN Kenan (2003). "Entelektüel İmgesi Üzerine", **Afyon Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi**, C.5, S.1, s.161-170.
- DOUGLAS Kellner. **Intellectuals and New Technologies**, <http://pages.gseis.ucla.edu/faculty/kellner/essays/intellectualsnewtechnologies.pdf>, ET: 30.11.2013.
- EKİNCİ Öznur (2009). **Öğretmen Adaylarının Empatik ve Eleştirel Düşünme Eğilimlerinin İncelenmesi**, Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, y.y.t., Adana.
- Eleştirel Düşünme. Nevzat Battal, <http://scholar.google.com.tr/scholar?hl=tr&q=battal%2C+ele%C5%9Ftirel+d%C3%BC%C5%9F%C3%BCnme&btnG=&lr>, ET: 18.02.2013.
- Entelektüel Liderlik. Ali Akdemir, <http://hurarsiv.hurriyet.com.tr/goster/haber.aspx?id=104785>, ET: 17.02.2013.
- FISHER Donald (1990). "Homo Academicus", **Journal of Higher Education**, C.61, S.5, s.581-591.

- FOUCAULT Michel (2000). **Entelektüelin Siyasi İşlevi**, (Çev.: Işık Ergüden ve Osman Akınhay), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- GİRAY Emine Nihal (2009). **Türk Milletinin Aydınlanmasında Bir Entelektüel Olarak Mustafa Kemal Atatürk**, Yeditepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi Enstitüsü, y.y.t., İstanbul.
- GRAFTON Antony (2001). "The Public Intellectual and the American University", **American Scholar**, C.70, S.4, s.41-54.
- GÜNDÜZ Şemsettin ve ODABAŞI Ferhan (2004). "Bilgi Çağında Öğretmen Adaylarının Eğitiminde Öğretim Teknolojileri ve Materyal Geliştirme Dersinin Önemi", **The Turkish Online Journal of Educational Technology**, C.3, S.1, s.43-48.
- KARADAĞ Ahmet ve ASLAN Seyfettin (2013). "Entelektüel Özerklik ve Sivil Toplum", **C.Ü. İktisadi ve İdari Bilimler Dergisi**, C.14, S.1, s.185-198.
- KAZU Hilal ve ERSÖZLÜ Z. Nur (2008). "Öğretmen Adaylarının Problem Çözme Becerilerinin Cinsiyet, Bölüm ve ÖSS Puan Türüne Göre İncelenmesi", **Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, C.8, S.1, s.161-172.
- KOÇAKOĞLU Melih ve TÜRKMEN Lütfullah (2010). "Biyoloji Dersine Yönelik Tutum Ölçeği Geliştirilmesi", **Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi**, C.11, S.2, s.229-245.
- KURNAZ Mehmet Altan ve YİĞİT Nevzat (2010). "Fizik Tutum Ölçeği: Geliştirilmesi, Geçerliliği ve Güvenilirliği", **Necatibey Eğitim Fakültesi Elektronik Fen ve Matematik Eğitimi Dergisi**, C.4, S.1, s.29-49.
- MAHÇUPYAN Etyen (2006). "Hangi entelektüel?", **Doğu Batı Düşünce Dergisi**, S.35, s.11-25.
- NOSICH Gerald M. (2012). **Eleştirel Düşünme ve Disiplinlerarası Eleştirel Düşünme Rehberi**, (Çev.: Birsal Aybek), Ankara: Anı Yayıncılık.
- ODABAŞ Hüseyin, ODABAŞ Z. Yonca ve POLAT Coşkun (2008). "Üniversite Öğrencilerinin Okuma Alışkanlığı: Ankara Üniversitesi Örneği", **Bilgi Dünyası**, C.9, S.2, s.431-465.
- Öğrencilerin Televizyon İzleme Alışkanlıkları. Millî Eğitim Bakanlığı Eğitimi Araştırma ve Geliştirme Dairesi Başkanlığı (EARGED), http://yegitek.meb.gov.tr/tamamlanan/TV_izleme.pdf, ET: 28.11.2013.
- ÖZCAN Zeki (2006). "Sosyo-kültürel Fenomen Olarak Entelektüeller", **Doğu Batı Düşünce Dergisi**, S.36, s.35-62.
- SAID Edward Waide (2011). **Entelektüel: Sürgün, Marjinal, Yabancı**, (Çev.: Tuncay Birkan), İstanbul: Ayrıntı Yayınları.
- SCHERMELLEH-ENGEL Karin, MOOSBRUGGER Helfried ve MULLER Hans (2003). "Evaluating the Fit of Structural Equation Models: Test of Significance and Descriptive Goodness-of-Fit Measures", **Methods of Psychological Research Online**, C.8, S.2, s.23-74.
- SEYMOUR Martin Lipset (1960). **Political Man: The Social Bases of Politics**, New York: Doubleday.
- ŞİMŞEK Cafer (2003). "Çocuk ve Aile Eğitimi", **Eğitışim Dergisi**, S.1, <http://www.egitism.gen.tr/site/arsiv/34-1.html> ET: 27.01.2014.
- TAFTALI Oktay (2006). "Batı Medeniyetinin Mutsuz Çocuğu Entelektüel", **Doğu Batı Düşünce Dergisi**, S.35, s.165-174.
- TUNÇ ŞAHİN Canan (2011). "Yerel Tarih Uygulamalarının Başarıya ve Öğrenci Ürünlerine Etkisi", **Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi**, C.4, S.16, s.453-462.
- Türk Dil Kurumu (TDK), http://www.tdk.gov.tr/index.php?option=com_bts&arama=kelime&guid=TDK.GTS.52a5f22f498d99.94258687, ET: 28.11.2013.

- URL-1, Eleştirel Düşünme,
http://mebk12.meb.gov.tr/meb_iys_dosyalar/48/01/967742/dosyalar/2012_12/12011401_eletireldnme.pdf, ET: 27.01.2014.
- URL-2, Türkiye'de kitap okuma oranı % 0.01, <http://yenisafak.com.tr/kultur-sanat-haber/turkiyede-kitap-okuma-orani-00110.12.2012-427386>, ET: 28.11.2013.
- WEIMING Tu (2005). "Intellectuals in a World Made of Knowledge", **The Canadian Journal of Sociology/Cahiers Canadiens de Sociologie**, C.30, S.2, s.219-226.
- YILMAZ Hüseyin (2007). **Akademik Yöneticilerin Entelektüel Düzeylerinin Ölçülmesi**, Kocaeli Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, y.d.t., Kocaeli.
- YILMAZ Bülent, KÖSE Eda ve KORKUT Şelale (2009). "Hacettepe Üniversitesi ve Bilkent Üniversitesi Öğrencilerinin Okuma Alışkanlıkları Üzerine Bir Araştırma", **Türk Kütüphaneciliği**, C.23, S.1, s.22-51.
- 2011 Türkiye Okuma Kültürü Haritası. Kültür ve Turizm Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü, http://www.kygm.gov.tr/Eklenti/55,yonetici_ozetipdf.pdf?0, ET: 8.12.2013.

Identifying Prospective Teachers' Intellectual Level: Developing and Administering a Scale

Tuncay Özsevgeçⁱⁱⁱ, Ayşe Aytar^{iv}

Intellectual individuals play an important role in generating and transmission ideas (Kellner, 2013). The way of training intellectual individuals, who think critically, question, discover, analyze, solve problems and learn to learning passes from teachers who have this qualifications and training them (Aybek, 2006:4; Balay, 2004:71). At this point, undergraduate education when prospective teacher's education is shaped also contributes or should contribute to their intellectual development. In this regard the intellectual level of prospective teachers must be determined in terms of identifying the portion that faculties of education provides in the direction of training intellectual individuals of this contribution. Intellectuals are classified as classical, organic, specific, functional and public intellectuals (Atasü Topçuoğlu, 2006:222-223; Kellner, 2006; Grafton, 2001:41; Said, 2011:22). In this study public intellectualism of prospective teachers were taken into consideration because of the fact that they take undergraduate education *under a particular discipline in faculties as well as they will use their acquired knowledge actively in their professional life whether in public or private sector.*

The main problem of this study is "What is the public intellectual level of prospective teachers in grade 3?" In this study it is aimed to determine the public intellectual level of prospective teachers. In accordance with this purpose developing a valid and reliable scale for determining the public intellectual level of prospective teachers and administering this scale are defined as sub-goals. The sub-problems of the study are as follows in the direction of goals and sub-goals:

1. What is the knowledge level of prospective teachers for the concept of intellectual and related concepts?
2. Is there a significant difference in between the prospective teachers' public intellectual level and gender and programme?
3. Is there a significant difference in between the prospective teachers' public intellectual level and their parents' education level?

The aim of this study to develop a scale to determine the public intellectual level of prospective teachers and investigate it in terms of different variables (gender, programme, the education level of parents). Within descriptive research methodology, the sample of the study consisted of 305 junior prospective teachers in autumn semester of 2011-2012 schooling year in different programmes of teacher education in Recep Tayyip Erdogan University.

The scale of identifying public intellectual level is composed of three parts. In the first part there is demographical information as gender, programme, and the education level of parents. In the second part there are 14 conceptual questions (the definition of intellectual, the intellectual people, the most important problem of world etc.) for asking prospective teachers' opinion. In the third part there are 43 items that are for determining the public intellectual levels of prospective teachers.

To develop the scale first of all the items are collected, and then validity of content was detected. Confirmatory factor analysis was conducted in order to determine the construct validity and the Cronbach-Alpha was calculated as 0.83.

According to the confirmatory factor analysis 23 items were collected under 6 factors. These factors are entitled as lesson environment (F₁) scientific publication (F₂), scientific congress (F₃), academic consultancy (F₄), public (F₅) and global issues (F₆). As a result of administering this scale following results were obtained *in terms of public intellectualism:*

ⁱⁱⁱ Doç. Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, tuncay88@yahoo.com

^{iv} Arş. Gör., Recep Tayyip Erdoğan Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, aytar.ayse@gmail.com

- Most of the prospective teachers defined the concept of intellectualism properly.
- The prospective teachers had correct ideas about who intellectual people (faculty members, leaders, politicians and authors) were.
- Most of the prospective teachers took place in medium level and high level reader categories.
- Most of the prospective teachers were intellectual people at acceptable level.
- The prospective teachers preferred to read popular books; to watch comedy, action, and romantic films.
- The prospective teachers did not go cinema frequently.
- According to the prospective teachers the most important problem of our country was terror, education and unemployment and the most important problem of our world was war, global warming and colonialism mentality however they offered superficial solutions to these problems.
- A significant difference was not found between gender and intellectual level of the prospective teachers except lesson environment and scientific congress factor.
- A significant difference was not found between programmes and the education level of parents and intellectual level of the prospective teachers.

The scale developed in this study can be used as an effective data collection tool to determine the public intellectual level of prospective teachers. By administering the scale to the different grades of prospective teachers, faculty of education's effect on public intellectualism can be identified.

In the present study there is only a significant difference between gender and the public intellectual level of prospective teacher and this difference is limited to lesson environment and scientific congress factors. Researching the reasons of this situation can be research subject for future studies to obtain more comprehensive data to determine the intellectual level.

Key Words: Intellectual, a scale of public intellectual level, prospective teacher